

Kiemelések a 2012. február havi berlini szakdiplomata jelentésből
„Hírek a szakdiplomatóktól” rovat számára
Mezőgazdaság

Újabb francia-német közös nyilatkozat a KAP jövőjéről

Február 6-án Párizsban tartott **francia-német** csúcstalálkozó, ill. közös kormányülés keretében a **két szakminiszter**, Ilse Aigner és Bruno Le Maire **újabb közös nyilatkozatot** adott ki az EU Bizottságnak a 2013 utáni Közös Agrárpolitikával kapcsolatos reformjavaslatairól. A két szaktárca vezető először 2010 szeptemberében, még a Bizottság vonatkozó javaslatainak megjelenése előtt már közösen kiadott egy javaslatcsomagot. A miniszterek a februári találkozón egyetértettek abban, hogy a korábbi közös álláspont jórészt megjelent a bizottsági dokumentumban is. A mostani javaslatukkal új lendületet akarnak adni a további tárgyalások során, és az általuk legfontosabbnak tartott kérdéseket illetően minél nagyobb érvényt szerezni az álláspontjuknak. A közös álláspontban alapvetően új elemek nincsenek. A kiemelt témák szerintük a következők:

- A közvetlen kifizetéseknek a Bizottság által javasolt újraelosztását üdvözlük, mivel az figyelembe veszi az egyes tagállamok közötti különböző gazdasági feltételeket. Ugyanakkor a két miniszter emlékeztet arra, hogy fokozatosan és korlátozott mértékben szabad eljárni, hogy a közvetlen támogatások újraelosztásával „ne zavarják meg a belső egyensúlyt az Európai Unióban”.
- A zöldítés tekintetében a miniszterek szerint a bizottsági javaslatok egy része kockázatokat is rejt magában, mivel azok nem veszik figyelembe a mezőgazdaság tényleges gazdasági helyzetét és a kihívásokat. Ezért még komoly vitákat kell lefolytatni (pl.: ökológiai kompenzációs terület meghatározása, a legelőterületen alapuló állattartás és új, fenntartható termelési rendszerek támogatása). Szükségesnek tartják továbbá a kölcsönös megfeleltetés (Cross-Compliance) rendszerének az egyszerűsítését, valamint meghatározott üzemi modellek esetében a pragmatikus megoldások keresését, és összességében az igazgatás egyszerűsítését a költség minimalizálás érdekében.
- Fontos téma még a hatékony piacsabályozási eszközök követelése, valamint a szubszidiaritás elvének és a regionális sajátosságok figyelembe vétele. Az utóbbiba tartozik az üzemi támogatás felső határa (capping), a kedvezőtlen adottságú területek és a hegyvidéki régiók lehatárolása, vagy a fiatal gazdák és a kisgazdaságok támogatása.
- A két miniszter aláhúzza a külső dimenziót tekintve azt, hogy az EU-nak el kell érni az azonos versenyfeltételeket a globalizált világban, különben a Közös Agrárpolitika értelmét veszti.

Enyhén romlott a német erdők állapota

A Szövetségi Élelmezési, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (BMELV) február 2-án hozta nyilvánosságra a **2011 évi „Erdőállapot felmérés”** eredményeit. Az ábrákkal és táblázatokkal gazdagon ellátott kiadvány, ill. a témakörben további részletes információk a szövetségi szakminisztérium Internet oldalán az alábbi címen található: www.bmelv.de/waldzustand2011

Összefoglalóan a következők érdemelnek kiemelés:

A németországi erdők állapota 2011-ben az előző évihez viszonyítva **enyhén romlott**, szemben az azt megelőző időszak enyhe javulásával. Egy 0-tól 4-es fokozatú skálának megfelelően - valamennyi fafajra kiterjedően - a levél- és tűvesztés nélküli, „0 károsodásfokozatú” állomány aránya átlagosan 38 %-ról, 37 %-ra csökkent. A közepesen károsodott, „0-2 közötti”, un. figyelmeztető fokozatú kategóriába a faállomány 35 %-a tartozott, ami 4 százalékpontos csökkenést jelent egy év alatt. A „2-4 kategória”, a jelentősen károsodott állomány 2010-hez képest 5 százalékponttal, 28 %-ra nőtt.

Az egyes fafajokat tekintve a **tölgnél** összességében jelentős javulás történt. A jelentősen károsodott állomány aránya 10 százalékponttal, 41 %-ra, a közepesen károsodotté 26,3 %-ra (-3,3 %) csökkent.

A **bükk** állománya viszont nagymértékben romlott. A jelentősen károsodott faállomány aránya 57 %-ot tett ki, ami meghaladta az eddigi legmagasabb (2004. évi) értéket, de 2010-hez viszonyítva is 24 százalékponttal nőtt. A közepesen károsodotté pedig 7,1 százalékponttal, 30,4 %-ra emelkedett.

A **lucfenyőnél** mindössze 1 százalékponttal emelkedett egy év alatt a jelentősen károsodott állomány aránya, az 27 %-ot tett ki. A közepesen károsodotté enyhén (0,4 százalékponttal) 19,1 %-ra nőtt.

Az **erdei fenyőnél** változatlan maradt az egyébként is alacsony jelentősen károsodott állomány mértéke, 13 %. A közepesen károsodotté is gyakorlatilag szinten maradt (16,0 %-ról 15,6 %-ra csökkent).

A **tartományok közötti összehasonlítás** változatlanul nagy különbségeket mutat. 2011-ben a jelentősen károsodott faállomány – valamennyi fafajt tekintve – Thüringiában és Hessenben (egyenként 36 %), valamint Baden-Württembergben, Észak-Rajna – Vesztfáliában és Rajna-vidék – Pfalzban (mindenütt 33 %) volt a legmagasabb, míg a legalacsonyabb értékeket ugyanezen kategóriában, Brandenburgban (9 %), valamint Szászországban és Szászország – Anhaltban (egyenként 16 %) mérték.

Németország területének egyharmadát borítja erdő, ami 11,1 M hektárt jelent. A leggyakoribb fafajok sorrendben: a tűlevelűek közül a lucfenyő (28 %) és a erdei fenyő (24 %), a lombos fák közül pedig a bükk (15 %) és a tölgy (10 %). Azok együttesen az ország faállományának több mint a háromnegyedét teszik ki.

Németországban a szövetségi szintű erdőállapot felmérés 1984 óta, évente folyik. Az egyes tartományokból származó, szisztematikus hálózatból vett szűrőpróbákból (38 fajfajból – 85 %-uk tölgy, bükk, lucfenyő és erdei fenyő – több mint 10 ezer próbafából, 415 próbapontból) kinyert adatok összesítését és elemzését a Johann Heinrich von Thünen Institut (vTI) Erdőökonómiai és Erdei Állomány-felvételi Intézete végzi.

A legrégebbi német környezetvédelmi szövetség, az 1947-ben alapított Német Erdővédelmi Közösség (SDW) értékelése szerint, a bükk és más lombos fák állapotának romlásában nagy szerepe volt a múlt év tavaszi és őszi szárazságnak, ami a klímaváltozással hozható összefüggésbe. Azon túl az emberi beavatkozás negatív hatásai továbbra is jelen vannak (intenzív mezőgazdaság, az erdőtalajokban található káros anyagok, közlekedés), ezért az emberek környezettudatos magatartásának erősítésére is nagy szükség van a fenntarthatóság biztosítása érdekében.

Új információs film a német agrár- és élelmiszergazdaságról

Február hónapban készült el a **szövetségi szakminisztérium (BMELV) új információs filmje a német agrár- és élelmiszergazdaságról**. Az exporttámogatási tevékenység keretében megjelentetett film címe: „Qualität made in Germany – A német agrár- és élelmiszergazdaság teljesítményei”. A 10 perc hosszúságú, DVD a német mellett 7 másik nyelven (*angol, arab, francia, japán, kínai, spanyol és orosz*) készült. A film célcsoportja a külföldi kereskedők és érdeklődő fogyasztók. Nemzetközi szakkiállításokon, továbbá a német külképviseleteken és kereskedelmi kamarákon keresztül terjesztik. A film angol változata az alábbi címen található: www.bmelv.de/quality-made-in-germany

Mezőgazdasági statisztikai évkönyv

A közelmúltban jelent meg a Szövetségi Statisztikai Hivatal Élelmezési, Mezőgazdasági és Erdészeti Évkönyve (*Statistisches Jahrbuch über Ernährung, Landwirtschaft und Forsten 2011*). A több mint 600 oldalnyi, 519 táblázatot tartalmazó dokumentum túlnyomó részben a legutóbbi, 2010. évi mezőgazdasági összeírás aktualizált adatait tartalmazza. Az élelmiszergazdasági külkereskedelem idősoraiból egyértelműen látszik, hogy a **német mezőgazdaság és élelmiszeripar sikeresen áttért az exportorientált pályára, a hagyományosan passzív ágazati egyenleg fokozatosan javul**. Néhány jellemző adat az előbbi állítás bizonyítására:

1995 és 2010. között Németország mezőgazdasági és élelmiszeripari termék importja 74,3 %-kal nőtt, az ágazati kivitel pedig 166,4 %-kal emelkedett. 2000 és 2010. között a növekedés 46,3, ill. 85 %-os mértékű volt. Mindez abszolút értékben kifejezve azt jelenti, hogy a behozatal 1995-ben 34,8 Mrd €, 2000-ben 41,5 Mrd €, 2010-ben pedig 60,7 Mrd €-t ért el. Ugyanezen időszak alatt az ágazati kivitel 19,5, 28,0 és 51,8 Mrd €-ra bővült. A nettó importőri pozíció ennek következtében látványosan javult, 15 év alatt a passzívum majdnem a felére csökkent (*1995-ben -15,3, 2000-ben -13,5, 2010-ben -8,9 Mrd €*).

Három nagy nemzetközi szakkiállítás

Kevesebb mint egy hónapon belül három nagy nemzetközi szakkiállítást is szerveztek Németországban, az édességek, a zöldség- gyümölcsmarketing, valamint a biotermékek témájában. Időrendben a következőket emelem ki:

Január 29. és február 1. között Kölnben rendezték meg a 42. **Nemzetközi Édességvásárt (ISM)**. Azon 65 országból 1.412 kiállító volt jelen (86 % külföldi cég). 110 ezer m² területen mutatták be kínálatukat. A látogatók száma meghaladta a 35 ezret. A kiállítás ez évi Partnerországa Belgium volt (135 kiállító). Kiállítóként összesen 6 magyar cég (ill. külföldi cég magyarországi leányvállalata) is részt vett.

Említést érdemel, hogy a Német Édesipari Szövetség (BDSI) adatai szerint, múlt évben stagnált a belföldi értékesítés, viszont az export nőtt. Az édesiparra az a jellemző, mind a német élelmiszeripar egészére is, hogy jó ideje az export jelenti a növekedési lehetőséget. A kivitel aránya az édesiparban múlt évben már 46 %-os mértékű volt. A belföldi értékesítés 9,3 Mrd €-t, a külpiazi 5,7 Mrd €-t ért el. A kivitel mintegy 85 %-a a többi EU országba irányul. Az alapanyagok, mindenek előtt a cukor árának erőteljes növekedése ellenére a német édesipar bizakodóan tekint az idei év elé.

Február 8-10. között Berlinben tartották a **Fruit Logistica Nemzetközi Gyümölcs- és Zöldségmarketing Szakkiállítást**, ami világviszonylatban is a legnagyobbknak számít. Az évről évre növekvő kiállításon (100.000 m²) az idén 84 országból összesen 2.537 kiállító vett részt (90 % külföldi). A Fruit Logistica idei Partnerországa Törökország volt (1.000 m² kiállítási területen 38 céggel). A Berlini Vásárgazgatóság adatai szerint, az összesen három nap alatt 56 ezer szakmai látogatót regisztráltak. A magyar kiállítók az idei évben sem hiányoztak. A magyar bemutató színvonalasnak bizonyult. Ott gyakorlatilag a szakma legfontosabb hazai szereplői jelen voltak. Az AMC és a FruitVeb Szakmaközi Szervezet és Terméktanács összefogásában 10 kiállító vett részt az összesen 180 m² területen.

Megemlítem, hogy Németország világviszonylatban is az egyik legnagyobb felvevőpiaca a zöldség- és gyümölcsféléknek. A 82 milliós országban az önellátottság szintje zöldségből 40 %-os, gyümölcsökből pedig alig 20 %-os mértékű.

Február 15-18-án került megrendezésre Nürnbergben a világ legnagyobb **biotermék szakkiállítása, a BioFach**. Az idén 10 kiállítási csarnokban, 83 országból érkezett 2.410 kiállító mutatta be a kínálatát. A külföldi kiállítók aránya 70 %-ot tett ki. Az összesen 86 ezer m² területen a döntően bio-élelmiszerek mellett helyet kaptak a natúrkozmetikumok és a wellness terület is, „Vivaness” elnevezéssel. A BioFach látogatóinak a száma – akik kizárólag szakmai közönséget jelentettek – meghaladta a 40 ezret. A nemzetközi kiállítás négy napja alatt mintegy 150 szakmai tanácskozást, kongresszust, fórumot tartottak.

Bár a múlt évhez viszonyítva kismértékben csökkent mind a résztvevő országok, mind a kiállítók száma, valamint a kiállítói terület nagysága is, a biotermékek iránti kereslet

nem csökken. A legtöbb kiállító, érthető módon német volt, szám szerint 732. A külföldiek közül sorrendben a legtöbben Olaszországból (380), Franciaországból (184) és Spanyolországból (137) érkeztek. Nagyon erős volt még az osztrák (98) és a holland (80) részvétel is. Az idén a BioFach-on a kiemelt partner „Az év országa India” volt, több mint 1.000 m²-en, 51 céggel szerepeltek.

Térségünk országai közül kiemelkedett Románia, 20 kiállítójával. A Nürnbergi Vásárigazgatóság adatai szerint, összesen 15 magyar cég volt jelen, ami megegyezett a bolgár és cseh kiállítók számával. A szomszédos országok közül Szlovákiából és Ukrajnából 5-5, Horvátországból 9, Szerbiából 10, Szlovéniából pedig 2 kiállító vett részt. Megjegyzem, hogy önmagában a kiállítók száma alapján a megjelenés méretére, súlyára következtetni félrevezető. Például Lengyelország esetében az egyes vajdaságok szerepeltek kiállítóként, így valójában azonban jóval több biogazdálkodással foglalkozó cég volt jelen. A lengyel kiállítás mérete mintegy kétszerese volt a magyarénak, éppúgy, mint a románoké is.

A megnyitó ünnepségen minden előadó aláhúzta az ökológiai élelmiszergazdaság világszerte növekvő szerepét, az abban rejlő további nagy lehetőségeket. A németországi előadók azt emelték ki, hogy a hazai termelés bővülése nem tud lépést tartani a kereslet növekedésével. Az import függőség érdemi csökkentése érdekében – a BÖWL vezetője szerint – 10.000 új, biotermelésre átvált gazdaságra lenne szükség. A szövetségi szaktárca államtitkára elmondta, hogy biztosítani fogják a megbízható keretfeltételeket, de a bio-ágazatnak is tennie kell a fogyasztói bizalom megőrzése érdekében, az ellenőrzés szigorításával, valamint hozzá kell járulnia a világszerte jelentkező élelmezésbiztonsági kihívásoknak jobb megfeleléshez, mindenek előtt a fejlődő országokban.

Az indiai államtitkár szólt arról, hogy a kormánya agrárpolitikájában nagy hangsúlyt kap az ökológiai művelés. A kormány ambiciózus tervének megfelelően, az idei évben a biogazdálkodás területe 2 M hektárra bővül, a következő években pedig 5 M hektárra akarják kiterjeszteni a termőterületet. Az ágazat jelenlegi exportja 400 M USD, amelyet a mostani kétszámjegyű növekedés mellett néhány év alatt 1 Mrd USD-re tudják növelni.

A biogazdálkodásról az IFOAM legújabb nemzetközi áttekintő statisztikai adatai a következő címen érhetők el: www.organic-world.net

A németországi legújabb, 2011. évet is tartalmazó BÖLW statisztikai kiadvány (Die Bio-Branche 2012) pedig a Szövetség honlapjáról letölthető: www.boelw.de

A nemzetközi adatok többek között azt mutatják, hogy 2010-ben a globális biotermékpiacon 59,1 Mrd US\$-ra nőtt (+5,0 Mrd USD). A legnagyobb piac az USA (26,7 Mrd USD). Második helyen Németország állt, 6 Mrd €-val (8,4 Mrd USD). A biogazdálkodásba bevont összterület 37 M hektár volt, az előző évhez képest változatlan maradt. Összességében nem érte el a művelt terület 1 %-át. A termelést tekintve Ausztrália áll az első helyen, 12 M hektár termőterülettel, második Argentína, 4,2 M hektárral.

Németországban a biotermékek forgalma 2011-ben 9 %-kal bővült, ami értékben 6,59 Mrd €-t jelentett. Az ökológiai művelést folytató üzemek termőterülete azzal szemben mindössze 2,3 %-kal nőtt, de összességében meghaladta az 1 M hektárt (1,014 M ha). A biogazdaságok száma 4,8 %-kal, egy év alatt 1.061-el, 23 ezerre emelkedett.

A BioFach nemzetközi szakkiállításához kapcsolódóan kiemelkedő jelentőségű eseménynek számított, hogy február 15-én, Nürnbergben új, „történelmi partnerségi” biotermék kereskedelmi megállapodás került aláírásra az EU és az USA között. 2012. június 1-től az organikus termékek két legnagyobb előállítója kölcsönösen elfogadja egymás kapcsolatos tanúsítványát. A minősített biotermékek kereskedelme azáltal lényegesen könnyebbé válik. A partnerségi megállapodást az EU Bizottság mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős tagja, valamint az USA mezőgazdasági miniszterhelyettese, és az Egyesült Államok agrárkereskedelmi főtárgyalója írta alá. A megállapodásról részletes információk az alábbi címen találhatóak: http://ec.europa.eu/agriculture/organic/home_en

Tovább terjed a Schmallenberg vírus

Tovább terjed Németországban az un. Schmallenberg vírus okozta megbetegedés, döntően továbbra is a juhállományban, kisebb részben a szarvasmarháknál és a kecskéknél. Mint ismeretes, először Hollandiában jelent meg a szarvasmarhák kéknyelv betegségéhez hasonlító tüneteket mutató betegség. Németországban múlt év novemberében azonosította a vírust a Szövetségi Állategészségügyi Kutatóközpont (FLI). Az elnevezést az Észak-Rajna – Vesztfáliai tartományban található Schmallenberg település neve adta, mivel onnan származó próbánál mutatták ki először a kórokozót. A hatóságok szerint, a betegségnek egészségügyi kockázata emberre nincs. Nagy ütemben folyik megfelelő oltóanyag kidolgozása, de még nincs érdemi eredmény.

Mivel más országokban is terjed a betegség, Németország már a januári brüsszeli Agrárminiszteri Tanácsülésen fellépett az EU szintű jelentési kötelezettség érdekében. Németországban ugyan még hivatalosan nem lépett hatályba ezen állatbetegségről a jelentési kötelezettség (*a Szövetségi Tanács, a Bundesrat várhatóan március végén dönt róla*), de az a szövetségi és a tartományi minisztériumok megállapodásának megfelelően már gyakorlatilag működik. Az azt jelenti, hogy minden egyes új esetet jelentenek az elektronikus állatjárvány tájékoztatási rendszeren (TSN) a tartományi hatóságok az FLI-nek, ahol naprakész adatokat az Internet oldalukon közzé is tesznek. Annak megfelelően, pl. a március 8-a 15.00 órai állapot szerint, összesen 894 üzemben fordult elő a megbetegedés. 761 juh-, 93 szarvasmarha- és 40 kecskeállományban. A regionális megoszlást tekintve, a legtöbb megbetegedés sorrendben Észak-Rajna – Vesztfáliában (309), Alsó-Szászországban (146), valamint Schleswig-Holsteinben (111) és Hessenben (109) történt.

Igen jók a német mezőgépipar eredményei

A német mezőgépipar továbbra is kiemelkedően jó eredményeket ér el. A Német Gép- és Berendezésgyártók Szövetsége (VDMA) Agrotechnikai Szakszövetsége februárban közzétett adatai szerint, a mezőgépipar forgalma 2011-ben 27 %-kal, 6,98 Mrd €-ra nőtt. A 2009/2010 évi visszaesés után ez a kiugró eredmény alig marad el az eddigi legmagasabb eredményt jelentő 2008. évtől. A növekedés dinamikája a szakszövetség vezetőit is meglepte. Az eladásoknak kerekén a felét a traktorok adják (3,41 Mrd €). Mind a hazai, mind az export értékesítés kétszámjegyű növekedést mutat, de a kivitel erőteljesebben nőtt. Az iparág termelésének közel háromnegyede kivitelre kerül. A legfontosabb felvevőpiac Franciaország. Az eddigi megrendelések alapján arra lehet számítani, hogy a kereslet növekedése töretlenül folytatódik, és az idei év is nagyon pozitív gazdasági eredménnyel zárul.

Berlin, 2012. március 13.

Dr. Sulyok Ferenc
nköv. tanácsos